

UPUTE ZA IZRADU ZAVRŠNOG RADA NA ODJELU ZA PSIHOLOGIJU SVEUČILIŠTA U ZADRU

1. Odluke Vijeća Odjela

(koje se odnose na prijavu završnog rada i uvjete koji prethodno trebaju biti zadovoljeni)

- završni rad izrađuje se u okviru kolegija *Psihologijski praktikum I*, a usmena obrana pred Povjerenstvom organizira se nakon što student prikupi programom predviđenih 180 ECTS bodova;
- student sam odabire temu i mentora završnog rada i samostalno je obrađuje pod vodstvom mentora;
- Mentor se može izabrati sukladno članku 7. Pravilnika o izradi završnog rada, a koji kaže:
  - “Mentor u izradi završnog rada član je Odjela za psihologiju.
  - Mentor u izradi završnog rada osoba je u znanstveno-nastavnom, nastavnom ili suradničkom zvanju s doktoratom znanosti.
  - Mentor u izradi završnog rada, iznimno, može biti nastavnik bez doktorata znanosti, ako je prije toga bio barem dvije godine sudjelovao u izvedbi nastave na visokim učilištima.”

Za detaljnije odredbe izrade završnog rada, pogledati Pravilnik o završnom radu donesen 13. veljače 2012. godine, koji je objavljen na službenim web stranicama Odjela za psihologiju.

2. Izgled završnog rada

- Završni rad mora biti pisan u računalnom programu za obradu teksta (npr. Microsoft Word, Open Office Writer i sl.).
- Veličina stranice je A4 (210x297 mm). Rubnice (margine) trebaju biti sljedeće veličine: lijeva 30 mm, desna 25 mm, gornja i donja po 25 mm.
- Rad treba pisati fontom Times New Roman, veličine 12pt uz prored 1,5.
- Završni rad treba imati najmanje 20 i najviše 30 stranica.
- Završni rad treba slijediti glavne principe pisanja znanstvenog izvještaja. Treba sadržavati sljedeće cjeline: sažetak i ključne riječi na hrvatskom i engleskom jeziku, uvod (koji slijedi princip lijevka te na kraju kojeg se navodi polazište u istraživanje),

cilj, probleme i hipoteze, opisanu metodologiju istraživanja, rezultate, raspravu, zaključak i literaturu, i to navedenim redoslijedom. Ukoliko postoje prilozi, oni se navode nakon popisa literature i označeni su rednim brojevima.

- Isticanje nekih informacija treba činiti *italic* stilom (kosa slova), a ne **bold** ili podcrtano.
- Naslovna stranica i stranica na kojoj se nalazi sadržaj nisu numerirane. Ostale su stranice označene rednim brojem koji se nalazi u sredini na dnu stranice.
- Formalno uređenje teksta treba biti sukladno *APA* standardima (standardi za pisanje znanstvenih radova American Psychological Association).

3. Osnovne cjeline završnog rada

Naslovna stranica

Na prvoj stranici završnog rada treba navesti naziv sveučilišta, odjela i studija, ime i prezime studenta, naslov završnog rada, naziv vrste rada ispod naslova (završni rad), zatim titulu te ime i prezime mentora te mjesto i godinu nastanka rada. Preporučuje se da podatci na prvoj stranici budu napisani fontom Times New Roman, slovima veličine 14pt, a da naslov završnog rada bude napisan slovima veličine 16pt (pogledati primjer dolje). Naslovna stranica nije numerirana.

Primjer naslovne stranice

<p>Sveučilište u Zadru Odjel za psihologiju</p> <p>Preddiplomski studij psihologije</p> <p>Ime i prezime Naslov završnog rada Završni rad</p> <p>Mentor (titula, ime i prezime mentora) Zadar, godina</p>

Druga stranica

Nakon naslovne stranice navodi se sadržaj i ta stranica nije numerirana.

Treća i četvrta stranica

Nakon sadržaja, treća stranica sadržava naslov rada na hrvatskom jeziku, sažetak na hrvatskom jeziku (prored 1), te 3-5 ključnih riječi na hrvatskom jeziku. Četvrta stranica sadržava naslov rada na engleskom jeziku, sažetak na engleskom jeziku (prored 1), te 3-5 ključnih riječi na engleskom jeziku. U sažetku treba u 250 - 300 riječi opisati kratak uvod, cilj, metodu te dobivene rezultate završnog rada.

Ostale cjeline rada

Ostale cjeline (cilj, problemi, hipoteze, metoda, rezultati, rasprava i zaključak) su u skladu s principima pisanja znanstvenog izvještaja.

4. Navođenje literature

Pri svakoj znanstvenoj komunikaciji (pisanje znanstvenog članka, preglednog rada itd.), važno je primjereno citirati literaturu, slijediti standardizirana pravila koja propisuje Američko udruženje psihologa (engl. American Psychological Association, APA). Pravila citiranja u APA stilu detaljno su opisana u već spomenutom *Priručniku za objavljivanje Američkog udruženja psihologa* (APA, 2020).

Literatura u tekstu

- U tekstu, reference se navode u zagradama, primjerice: (Jones, 2000; Buss i Schmitt, 2002). Kada se navodi istraživanje do dva autora, navode se prezime/prezimana autora. Ukoliko se u tekstu spominje istraživanje većeg broja autora (od 3 do 5) navodi se samo prvi autor te dodatak *i sur.* Primjerice: (Buss i sur., 2005).
- Rezultati istraživanja nekih autora mogu se navesti i u samom tekstu na sljedeći način: „Buss i suradnici (2005) navode...“ Dakle, kada autore navodimo u tekstu kao dio rečenice, ne pišemo kraticu *sur.*, nego se koristimo punom riječi *suradnici*.
- Ukoliko se u jednoj zagradi navodi više radova, reference se odvajaju točka-zarezom. Slijed navođenja više radova u istoj zagradi treba biti dosljedan: abecednim redom ili kronološki.
- Ukoliko se iz nekog objavljenog izvora doslovno prepisuje dio teksta (citat) onda taj citat treba staviti u navodnike i napisati na kojoj stranici izvornika se nalazi. Npr.: "Činjenica da okolno svjetlo mijenja doživljenu svjetlinu nekog ciljnog objekta, sugerira da je na djelu neka vrsta prostorne interakcije" (Coren i sur., 2003, str. 109).
- Kada se navodi neko istraživanje koje nije pronađeno u originalu, već posredno iz neke druge publikacije, onda treba navesti ime autora koji je prvi naveo neke rezultate, a onda i autora u čijoj je publikaciji ta informacija pronađena. Npr.: Livingstone i Hubel (1984; prema Pinel, 2002) pronašli su da dualno oponentne stanice nisu jednako raspoređene u vidnom korteksu.
- U popisu referenci na kraju teksta za ovakav slučaj treba navesti posrednu publikaciju (Pinel, 2002). Poželjno je izbjegavati posredne publikacije, te kada je god moguće, navoditi izvorne reference (radove).

Pravilo je da svako spominjanje autora u tekstu mora biti praćeno i navođenjem u popisu referenci na kraju teksta!

Vrijedi i obrnuto - sve reference s popisa referenci moraju biti spomenute i u tekstu!

Literatura na kraju teksta

Redoslijed referenci treba pisati abecednim redom bez rednih brojeva, prema prezimenu prvog autora. Drugi, treći itd. red reference se uvlači 1.25 cm (jedan *tab*, vidjeti ispod). Ukoliko **isti** autor ili **ista** skupina autora ima više referenci, prvo se pišu one koje su novijeg datuma. Ukoliko prvi autor ima različite koautore na više referenci, reference se navode po abecednom slijedu drugog autora. Dolje su navedeni primjeri iz najčešće upotrebljivanih kategorija referenci.

a) Izvorni znanstveni članci u časopisu

Rose, A. J. i Rudolph, K. D. (2006). A review of sex differences in peer relationship processes: potential trade-offs for the emotional and behavioral development of girls and boys. *Psychological Bulletin*, 132(1), 98-131.

Ellermeier, W. i Westphal, W. (1991). On the «absoluteness» of category and magnitude scales of pain. *Perception & Psychophysics*, 49(2), 159-166.

Dakle, piše se:

Prezime autora, inicijali imena (odvojeni razmakom!), u zagradi godina izdavanja.

Naslov rada. *Naslov časopisa, volumen časopisa*(broj), stranice.

b) Knjige

Pinel, J. (2001). *Biološka psihologija*. Naklada Slap.

Dakle, piše se:

Prezime(na) autora, inicijal imena, u zagradi godina izdavanja. *Naslov knjige*. Ime izdavača.

c) Poglavlje u knjigama

Hampson, E. i Young, E. A. (2007). Methodological issues in the study of hormone-behavior relations in humans: Understanding and monitoring the menstrual cycle. U J. B. Becker, K. J. Berkley, N. Geary, E. Hampson, J. P. Herman i E. Young (Ur.), *Sex differences in the brain* (str. 63-78). Oxford University Press.

Dakle, piše se:

Prezime autora, inicijal imena, u zagradi godina izdanja. Naslov poglavlja. U Inicijal imena urednika prezime urednika (Ur.), *Naslov knjige* (stranice poglavlja). Ime izdavača.

d) Tekst na Web stranicama

Pri takvom navođenju potrebno je dati što precizniju informaciju kako o samom tekstu tako i o adresi na kojoj se može naći.

Canadian Cancer Society. (2013, 14. travnja). *Cancer research*. <http://www.cancer.ca/en/cancer-information/cancer-101/cancer-research/?region=on>

Dakle, piše se:

Prezime autora, inicijal imena (ili ime organizacije kao u primjeru gore), u zagradi godina izdavanja (i datum objave ili zadnjeg ažuriranja stranice ako je dostupan). *Naslov teksta*. Naziv portala ako postoji. Internetska adresa na kojoj se tekst može pronaći (što preciznija) bez točke na kraju

Dodatne napomene

- Kad je riječ o uporabi velikog i malog slova, naslovi radova/knjiga na engleskom jeziku pišu se na isti način kao naslovi radova na hrvatskom jeziku, tj. samo prva riječ u naslovu se piše velikim početnim slovom, a sve ostale malim.

Primjerice:

Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling, Third edition*. The Guilford Press.

Navedeno vrijedi samo za naslove radova/knjiga, ali ne i za službene naslove časopisa; primjerice, piše se: *Personality and Individual Differences*.

- Kod navođenja više autora, između prva dva (u slučaju samo dva autora) i između posljednja dva (u slučaju više autora) stavlja se veznik i.

5. Načela tabličnog i grafičkog prikazivanja rezultata

Tablice

- Svaka tablica mora imati redni broj i naslov.
- Naslov mora biti kratak i jasan. Vrlo su česti naslovi iz kojih se ne može shvatiti koji se podaci u tablici nalaze. Naslov je poželjno napisati na način da čitatelj može samo na temelju tablice saznati glavne informacije o rezultatima i varijablama, bez čitanja teksta.
- Naslov tablice nalazi se iznad tablice, centriran. Tekst *Tablica s brojem* u *italic* stilu, centrirano u zasebnom redu. Iza broja tablice ne dolazi točka (vidi primjer ispod).
- Naslov tablice piše se normalno, ne u italicu.
- Prored teksta u naslovu tablice je 1 (ne 1,5 kao u ostalom tekstu).
- Veličina slova je 11 (ne 12 kao u ostalom tekstu).
- Treba izbjegavati okomite crte u tablicama, a vodoravnim treba odvajati tek zaglavlje tablice od ostalog dijela, ili pak neke cjeline tablice međusobno.
- Vrijednosti u redovima ili pak stupcima treba logički poredati (*npr. logično je da se najprije prikaže aritmetička sredina, pa onda standardna devijacija, a ne obrnuto*)
- Ukoliko se neki podatak iz tablice želi istaknuti, to se može učiniti zvjezdicom (*npr. statistička značajnost*)
- Navođenje tablice u tekstu radi se preko rednog broja (*npr. vidi tablicu 3; ili u tablici 3 nalaze se rezultati...*)

- Tablica treba biti centrirana na stranici

Primjer tablice

Tablica 1 Aritmetičke sredine i standardne devijacije rezultata mladića i djevojaka na subskalama Upitnika životnih vrijednosti te značajnost razlika između učenika 2. i 4. razreda

Spol	Subskale	2. razred		4. razred		<i>t</i> -test 2.-4. razred
		<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
Mladići	Zabava	12.16	2.21	10.12	1.8	1.18
	Tradicija	16.84	2.44	15.12	2.4	
	Karijera	18.88	1.31	20.25	2.6	
Djevojke	Zabava	12.12	2.14	10.98	1.9	3.04*
	Tradicija	16.72	2.39	16.45	2.3	
	Karijera	19.32	.96	22.15	1.02	

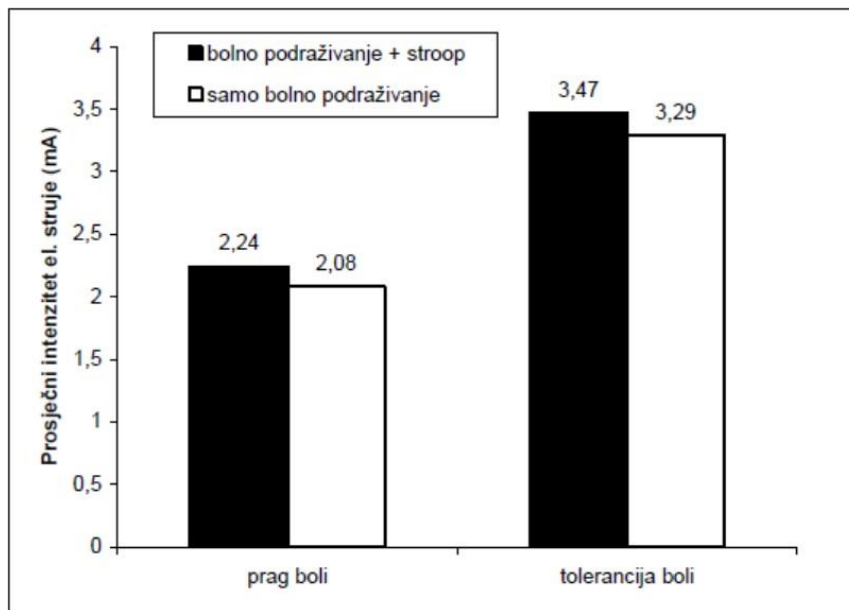
*p<.05

Grafički prikazi

- Svaki grafički prikaz (svaka ilustracija koja nije tablica) mora imati redni broj i naslov te po potrebi i legendu.
- Svaki grafički prikaz mora biti sam za sebe jasan. Naziv grafičkog prikaza je „Slika“.
- Redni broj i naslov grafičkog prikaza (slike) nalazi se ispod grafičkog prikaza.
- Navođenje grafičkog prikaza u tekstu čini se preko rednog broja slike (npr. vidi sliku 1)
- Tekst *Slika i pripadajući redni broj* treba biti u *italic* stilu. Nakon rednog broja dolazi točka.
- Sadržajni dio opisa slike ne pisati u *italic* stilu. Veličina slova i prored naslova grafičkog prikaza isti je kao i kod tablica (prored 1, veličina slova 11). Vidi primjer dolje.
- Grafički prikaz treba biti centriran na stranici.

Primjer grafičkog prikaza

Slika 1. Prosječne vrijednosti intenziteta el. struje za doživljaj praga i razinu tolerancije boli u dvije situacije bolnog podraživanja – kada je el. (bolno) podraživanje bilo istovremeno s rješavanjem Stroop zadatka i kada je podraživanje bilo bez pridodanog zadatka.

6. Statistički simboli i statističke vrijednosti u tekstu

- svi statistički simboli (primjerice, M , SD), kako u tablicama tako i u tekstu pišu se *kosim slovima* (italic), osim grčkih slova (kao što je λ)
- ukoliko se statistički simboli koriste u tekstu, moraju sadržavati toliko informacija da čitatelji u potpunosti mogu razumjeti tekst. Npr. uz simbole koji označavaju statističku značajnost razlike trebaju se napisati i pripadajući stupnjevi slobode i razina značajnosti, tj. vjerojatnost slučajne pojave:

Npr. ukoliko se u tekstu spominju rezultati statističkih analiza, onda treba napisati:

- kod analize varijance: $F(2,40) = 9.45; p < .01$; (2 i 40 su stupnjevi slobode)
- ili za t-test: $t(68) = 1.54; p > .05$; (68 su stupnjevi slobode)
- ili za Pearsonov koeficijent korelacije: $r(101) = -.65; p < .01$ (101 su stupnjevi slobode)
- kod hi-kvadrat testa treba navesti i stupnjeve slobode i ukupni broj opažanja (npr. $\chi^2(5, N=150) = 9.76; p < .01$) (5 su stupnjevi slobode a 150 veličina uzorka)

- Kod pisanja decimalnih vrijednosti, ne treba pisati nulu prije decimalne točke ukoliko vrijednost ne može biti veća od 1 (npr. kod koeficijenta korelacije, kod razine značajnosti).
- Kod vrijednosti koje mogu biti veće od 1 treba koristiti i nulu ukoliko je dobivena vrijednost manja od jedan. Kao decimalni «zarez» treba koristiti točku.
Npr. $p=.02$; $r(202) =.23$; ali primjerice $M=0.29$ cm.
- Kada je riječ o broju decimala, obično se stavljaju **dvije** decimale. Navedeno ne vrijedi u iznimnim situacijama kada se zahtijeva veća preciznost. Primjerice, kada p vrijednost iznosi 0.001, potrebno je napisati tri decimale. Broj decimala treba biti dosljedan u cijelom tekstu.